

Vlaams
Parlement

ingediend op **160** (2019-2020) – Nr. 1
4 december 2019 (2019-2020)

Voorstel van resolutie

van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz,
Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Freya Perdaens

betreffende de Vlaamse bijdrage aan de
VN-klimaatconferentie (COP25) in Madrid

TOELICHTING

De wetenschappelijke consensus over klimaatverandering, die op regelmatige basis wordt gebundeld in de rapporten van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), is helder: de menselijke invloed op het klimaatsysteem is onmiskenbaar. Antropogene emissies van broeikasgassen zijn de hoogste in de geschiedenis.

De klimaatopwarming is één van de grootste uitdagingen van deze tijd. De snelle opwarming van onze planeet heeft verstrekkende gevolgen, zowel ecologisch, als ook economisch en sociaal. Wereldwijde actie is nodig om deze trend te keren. En Vlaanderen kan hierbij niet achterblijven. Integendeel, een voortrekkersrol in de strijd tegen de klimaatopwarming biedt tal van opportuniteiten. Daarom ook dat Vlaanderen zich inschrijft in de Europese klimaatambitie voor 2050.

Op 12 december 2015 raakten in Parijs 195 landen het eens over een ambitieus klimaatakkoord. Door een snelle ratificatie is dit akkoord sinds 4 november 2016 ook effectief in werking getreden. Het is duidelijk dat de urgentie en de opportuniteiten in deze wereldwijd erkend worden. Een van de belangrijkste afspraken die in het akkoord staan ingeschreven, is de doelstelling om de opwarming van de aarde ruim onder de 2°C te houden en er naar te streven om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5°C.

In de voorbereiding van de klimaattop van Parijs dienden 189 landen een NDC (Nationally Determined Contributions) in bij het UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change). Via die NDC gaf elk land aan welke inspanning het bereid is te leveren om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Vlaanderen diende geen eigen NDC in maar zat vervat in de NDC van de Europese Unie. De doelstelling van de 28 lidstaten van de Europese Unie is om de uitstoot van broeikasgassen met minstens 40% te reduceren tegen 2030 ten opzichte van 1990. Toch blijkt dat, wanneer de NDC's van alle landen die het Akkoord van Parijs mee goedkeurden worden opgeteld, de opwarming van de aarde nog altijd met 3,5°C zal stijgen tegen 2100, een heel eind boven het vooropgestelde streefdoel van Parijs van 1,5°C. Bovendien heeft de VS – de tweede grootste uitstoter van broeikasgassen wereldwijd – de formele procedure opgestart om tegen november 2020 uit het akkoord te stappen.

Dit jaar zou de jaarlijkse VN-klimaatconferentie COP25, die verdere uitvoering moet geven aan de afspraken gemaakt in het Akkoord van Parijs, plaatsvinden in Santiago de Chili (Chili). Door de sociale en politieke onrust van de laatste maanden werd echter beslist de klimaatconferentie van 2 tot 13 december 2019 te laten doorgaan in Madrid (Spanje), weliswaar nog altijd onder Chileens voorzitterschap. Ook de Vlaamse Regering zal een delegatie afvaardigen naar Madrid. Met deze resolutie wil het Vlaams Parlement aan de Vlaamse Regering duidelijk maken wat de prioriteiten voor de Vlaamse afvaardiging zouden moeten zijn.

Verhogen van de internationale klimaatambitie

Het is duidelijk dat de huidige mondiale klimaatinspanningen onvoldoende zijn om de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs te behalen. Vlaanderen moet er daarom op internationaal niveau voor blijven pleiten dat alle partijen onder het Akkoord van Parijs ambitieuze bijdragen leveren om de kloof tussen de huidige bijdragen en de doelstellingen van het akkoord te dichten. Het principe van science-based policy moet daarbij leidend zijn. We willen de Vlaamse Regering dan ook vragen dit principe actief uit te dragen en specifiek de rol van de rapporten van het IPCC en het Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and

Ecosystem Services (IPBES) als essentiële beleidsondersteunende documenten te benadrukken.

Ook Europa zal haar ambitieniveau moeten opdrijven. Op 28 november 2018 presenteerde de Europese Commissie haar strategische langetermijnvisie voor een welvarende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie tegen 2050.

Indien een haalbare, betaalbare en bottom-up Europese ambitieverhoging voor 2030 wordt voorgesteld, die bovendien gebaseerd is op een evaluatie van de bijkomende klimaatinspanningen van andere grote handelsblokken, kostenefficiënt verdeeld is over de lidstaten, internationale flexibiliteit toelaat en die de energiefactuur voor burgers en ondernemingen niet verhoogt, kan Vlaanderen die mee ondersteunen.

Transversaal karakter van de klimaatuitdaging

De sociale en politieke onrust in Chili – ingegeven door de groeiende (extreme) ongelijkheid in het land – lag aan de basis van de beslissing om de COP25 naar Madrid te verplaatsen. De protesten tonen nogmaals aan dat maatregelen die de transitie ondersteunen sociaal billijk moeten zijn en gedragen moeten worden door de bevolking, ondernemingen en alle maatschappelijk relevante spelers. We vragen speciale aandacht voor de werknemers in alle sectoren die getroffen zullen worden door de energie- en klimaattransitie, en benadrukken het belang van de uitwerking van herverdelende transitieplannen.

Klimaatverandering treft niet iedereen op dezelfde manier. Degenen die het meest lijden onder klimaatverandering zijn over het algemeen de personen die het minst bijdragen aan de uitstoot van broeikasgassen, in het bijzonder de inwoners van ontwikkelingslanden. Wij vragen de Vlaamse Regering om op de COP25 de deelnemende landen op te roepen hun bijdrage aan het Green Climate Fund (GCF) en het Adaptatiefonds te verhogen. We tonen onze internationale klimaatambitie door verder bij te dragen aan deze internationale klimaatfinanciering en zetten deze middelen bij voorkeur in voor projecten waar Vlaamse ondernemingen in participeren

Toenemende klimaatverandering heeft ook een impact op de problematiek van de verhuizing en verplaatsing van de bevolking. Wij vragen de Vlaamse Regering deze groeiende problematiek te erkennen en een proactieve houding aan te nemen in de internationale gesprekken hierover. Specifiek willen we wijzen op de impact van klimaatverandering op vrouwen uit ontwikkelingslanden, die zich vaak in een zwakkere sociaaleconomische positie bevinden. Vlaanderen moet op de COP25 pleiten voor hernieuwde steun voor de ontwikkeling van genderbewuste beleidsmaatregelen en programma's.

Onze bossen en oceanen staan onder druk van klimaatverandering, maar tegelijkertijd remmen ze de klimaatverandering af én beperken ze de nadelige gevolgen ervan. Dankzij de biodiversiteit en de ecosysteemdiensten die ze leveren kunnen wij ons beter aanpassen aan de klimaatverandering en kunnen wij een verdere klimaatverandering tegengaan. Het recent door het IPBES gepubliceerde 'Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services' en het 'Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate' van het IPCC schetsen een alarmerend beeld over de toekomst van onze bossen en oceanen. Het is daarom dat het Chileense voorzitterschap heeft besloten de oceaan tot een van de prioriteiten van de COP25 te maken. Op federaal vlak heeft men er de afgelopen jaren voor gezorgd dat België een voortrekkersrol speelt wat betreft de bescherming van de oceanen. Wij pleiten ervoor dat ook Vlaanderen zich hierin inschrijft en er zo mee voor zorgt dat België voorop blijft lopen. Vlaanderen moet op internationaal vlak pleiten voor uitstootvrij maritiem transport, alsook voor milieuvriendelijke havens.

Tot slot roepen we de Vlaamse delegatie op de ambitie te steunen om wereldwijd tegen 2030 30% oppervlakte van de oceanen te beschermen.

Internationale koolstofmarkten

Vlaanderen moet de uitwerking van een internationale koolstofmarkt ondersteunen. Zo'n markt is essentieel om een mondiaal level playing field te garanderen, en tegelijk het milieu te beschermen. Om de milieu-integriteit van de toekomstige mechanismen overeenkomstig artikel 6 van de Overeenkomst van Parijs te bewaken moet Vlaanderen ijveren voor strikte internationale regels om zo de mazen in de regelgeving inzake de berekening of dubbelrekening van de uitstootverminderingen te voorkomen. Lidstaten die een inspanning leveren die hoger ligt dan hun kostenefficiënte bijdrage, moeten prioritair toegang krijgen tot deze mechanismen. Het einddoel is een volledige uitwerking van het Paris Rulebook, ten einde onder andere de investeringen van multilaterale ontwikkelingsbanken en private actoren te laten opschalen.

De financiering van fossiele brandstoffen

De Overeenkomst van Parijs vereist dat de financiële stromen compatibel worden gemaakt met de transitie naar een koolstofarme en klimaatweerbare samenleving. Op 14 november 2019 kondigde de Europese Investeringsbank (EIB) aan vanaf eind 2021 te stoppen met investeringen in projecten die te maken hebben met fossiele brandstoffen. Vlaanderen moet andere landen oproepen hun financieringsactiviteiten eveneens in lijn te brengen met de afspraken in de Overeenkomst van Parijs.

De Vlaamse Regering noemt de zorg voor het klimaat één van de grootste uitdagingen van onze tijd. Ze onderschrijft de doelstellingen van het Akkoord van Parijs en schrijft zich in binnen de Europese klimaatambitie om tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent te worden. Het is duidelijk dat er nog bijkomende inspanningen nodig zullen zijn om de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn waar te maken. De aanwezigheid van een delegatie van de Vlaamse Regering op de COP25 in Madrid biedt de kans om die ambitie ook op het internationaal toneel uit te spreken. Daarom vraagt het Vlaams Parlement om de aanbevelingen uit het voorstel van resolutie betreffende de Vlaamse bijdrage aan de VN-klimaatconferentie COP25 in Madrid ter harte te nemen en mee te nemen in haar publieke verklaringen en engagementen aldaar.

Robrecht BOTHUYNE
Andries GRYFFROY
Willem-Frederik SCHILTZ
Wilfried VANDAELE
Tinne ROMBOOTS
Freya PERDAENS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de zich steeds sneller voltrekkende, wereldwijde klimaatontregeling en de noodzaak om daadkrachtig en snel op te treden;
 - 2° het feit dat zonder voldoende beperking, broeikasgassen blijven uitstoten ernstige gevolgen zal hebben voor de wereldbevolking. Het zeeniveau zal stijgen, in het bijzonder eilanden en kuststreken zullen onder water komen te staan, woestijnen zullen uitbreiden, hongersnoden zullen toenemen, meer en heviger weerfenomenen zullen zich voordoen en onherstelbare schade zal toegebracht worden aan ecosystemen;
 - 3° het op 8 oktober 2018 door het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) gepubliceerde 'Special Report: Global Warming of 1.5 °C'; het op 8 augustus 2019 door het IPCC gepubliceerde 'Special Report on Climate Change and Land' en het op 24 september 2019 door het IPCC gepubliceerde 'Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate';
 - 4° het op 6 mei 2019 door het Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) gepubliceerde 'Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services';
 - 5° het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC) en het bijhorende Protocol van Kyoto;
 - 6° de Overeenkomst van Parijs van 12 december 2015, die tot doel heeft de klimaatopwarming te beperken tot ruim onder 2°C ten opzichte van het pre-industriële tijdperk en inspanningen te blijven leveren zodat de stijging beperkt blijft tot 1,5°C;
 - 7° de door 192 landen ingediende NDC's (Nationally Determined Contributions) bij het UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change), waaruit blijkt dat met de voorgestelde NDC's de aarde tegen het einde van deze eeuw nog met zo'n 3,5°C zou opwarmen; dat dit nog altijd boven het vooropgestelde streefdoel van Parijs is en dat het dus duidelijk is dat bijkomende inspanningen noodzakelijk zijn;
 - 8° de strategische langetermijnvisie voor een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie van de Europese Commissie 'Een schone planeet voor iedereen', waarin de Commissie pleit voor een klimaatneutraal Europa tegen 2050;
 - 9° de prioriteiten uit de 'Mission letter' van de nieuwe voorzitter van de Europese Commissie Ursula von der Leyen aan Frans Timmermans, vanaf 1 december 2019 Europees commissaris voor de 'Green Deal' en eerste vicevoorzitter van de Commissie;
 - 10° de conclusies van de Europese Raad Leefmilieu van 4 oktober 2019, waarin beklemtoond wordt dat de EU in 2020 haar nationaal vastgestelde bijdrage (NDC) zal updaten zoals overeengekomen in de Overeenkomst van Parijs, de noodzaak benadrukt wordt om de wereldwijde inspanningen om de klimaatverandering aan te pakken op te voeren in het licht van de nieuwste wetenschappelijke inzichten, en waarin alle partijen opgeroepen worden om hun NDC's bij te werken in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs en de duidelijkheid, transparantie en begrip van hun NDC's te vergroten;
 - 11° de beslissing van de Europese Investeringsbank (EIB) om vanaf eind 2021 te stoppen met investeringen in projecten die te maken hebben met fossiele brandstoffen;
 - 12° de resolutie betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid van 23 november 2016;
 - 13° de resolutie betreffende het Vlaamse en nationale klimaatbeleid van 24 oktober 2018;

- overwegende dat:
 - 1° de volgende Conferentie van de Partijen (Conference of the Parties – COP25) van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering van 2 tot 13 december 2019 in Madrid zal plaatsvinden onder het voorzitterschap van de regering van Chili en met logistieke steun van de Spaanse regering;
 - 2° de EU-bijdrage (NDC) in 2020 in het kader van de Overeenkomst van Parijs dient geactualiseerd en overgemaakt te worden aan het United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC);
 - 3° de EU in 2020 in het kader van de Overeenkomst van Parijs een ambitieuze langetermijnstrategie richting 2050 moet indienen bij het UNFCCC;
- vraagt de Vlaamse Regering om op de COP25 in Madrid:
 - 1° de doelstellingen en principes overeengekomen tijdens de Klimaatconferentie van Parijs te herbevestigen;
 - 2° te onderlijnen dat de huidige mondiale inspanningen onvoldoende zijn om de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs te behalen, en dus het belang van het verhogen van de ambitie van de klimaatactie op mondiaal niveau te benadrukken;
 - 3° een haalbare, betaalbare en bottom-up Europese ambitieverhoging voor 2030 te bepleiten, die gebaseerd is op een evaluatie van de bijkomende klimaatspanningen van andere grote handelsblokken, die kostenefficiënt verdeeld is over de lidstaten, internationale flexibiliteit toelaat en die de energiefactuur voor burgers en ondernemingen niet verhoogt;
 - 4° het principe van 'science-based policy' actief uit te dragen en specifiek de rol van de rapporten van het IPCC en het IBES als essentiële beleidsondersteunende documenten te benadrukken;
 - 5° erover te waken dat de Europese klimaatambities voor 2050 actief worden uitgedragen en dat de Europese Unie het voortouw blijft nemen op het internationale niveau en inzet op een sterke klimaatdiplomatie om zo de wereldwijde transitie vorm te geven;
 - 6° het transversale karakter van de klimaatproblematiek en de inbedding in de bredere context van duurzame ontwikkeling te benadrukken en daarom specifiek:
 - a) er mee voor te zorgen dat de EU het voortouw blijft nemen bij een sociaal billijke transitie in het kader van de uitvoering van de Overeenkomst van Parijs en aandacht te vragen voor de sociaaleconomische gevolgen voor al diegenen die bij de transitie betrokken zijn;
 - b) de groeiende problematiek van de verhuizing en verplaatsing van de bevolking onder invloed van klimaatveranderingen te erkennen;
 - c) ervoor te zorgen dat middelen voor genderrechtvaardigheid en vrouwenrechten worden vrijgemaakt, en er over te waken dat de middelen worden ingezet om de activiteiten van inheemse vrouwen en lokale gemeenschappen rechtstreeks te ondersteunen;
 - d) het belang van de bescherming van bossen te benadrukken, omwille van de biodiversiteit die ze huisvesten, maar ook omwille van het potentieel dat ze hebben als instrument in de strijd tegen klimaatopwarming;
 - e) de gevolgen van klimaatverandering op de oceanen onder de aandacht te brengen en ervoor te zorgen dat België voorop blijft lopen in de strijd voor de bescherming van de oceanen, door te pleiten voor uitstootvrij maritiem transport, alsook voor milieuvriendelijke havens, en de ambitie te steunen om wereldwijd 30% oppervlakte van de oceanen te beschermen tegen 2030, opdat ons land zijn status als Blue Leader zou behouden en van de COP25 te Madrid mee een 'Blue COP' te maken;
 - 7° in lijn met de gemaakte internationale afspraken financieel bij te dragen aan de doelstelling om tegen 2020 100 miljard USD voor internationale klimaatfinanciering te voorzien, te pleiten voor een billijke en stijgende bijdrage aan de internationale klimaatfinanciering zoals vastgelegd in het VN-klimaatverdrag en de deelnemende landen op te roepen hun bijdrage

- te verhogen, zelf haar internationale klimaatambitie te tonen door verder bij te dragen aan deze internationale klimaatfinanciering en deze middelen bij voorkeur in te zetten voor projecten waar Vlaamse ondernemingen in participeren;
- 8° naar het voorbeeld van de Europese Investeringsbank (EIB), die aankondigde vanaf eind 2021 te stoppen met investeringen in projecten die te maken hebben met fossiele brandstoffen, andere landen ervan proberen te overtuigen hun financieringsactiviteiten in lijn te brengen met de afspraken in de Overeenkomst van Parijs;
- 9° het belang van een mondiaal level playing field te benadrukken en daarom te ijveren voor strikte internationale regels met betrekking tot artikel 6 van de Overeenkomst van Parijs; om mazen in de regelgeving inzake de berekening of dubbel telling van de uitstootverminderingen te voorkomen, omdat dit de milieu-integriteit van de toekomstige mechanismen overeenkomstig artikel 6 ernstig zou aantasten; erop te wijzen dat lidstaten die een inspanning leveren die hoger ligt dan hun kostenefficiënte bijdrage, prioritair toegang moeten krijgen tot deze mechanismen; te komen tot een volledige uitwerking van het Paris Rulebook, teneinde onder andere de investeringen van multilaterale ontwikkelingsbanken en private actoren te laten opschalen;
- 10° op Europees niveau het debat te ondersteunen over hoe het principe 'de vervuiler betaalt' beter kan worden toegepast in de luchtvaartsector, onder andere door de fiscale maatregelen en de mogelijkheden tot aanpassing van het Verdrag van Chicago inzake de internationale burgerluchtvaart, ondertekend op 7 december 1944, tegen het licht te houden, teneinde het kerosinegebruik in de luchtvaartsector fiscaal zwaarder aan te rekenen;
- 11° te pleiten voor de voortzetting van de Klimaatactie-agenda en positief en proactief mee te werken aan het overleg over de toekomst van UNFCCC, meer bepaald door het belang van een sterkere betrokkenheid van niet-gouvernementele actoren en andere beleidsniveaus te benadrukken, en een sterkere dialoog met andere internationale instellingen te promoten.

Robrecht BOTHUYNE
Andries GRYFFROY
Willem-Frederik SCHILTZ
Wilfried VANDAELE
Tinne ROMBOOTS
Freya PERDAENS